

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 3 декември 2018 г.
(OR. en)

14535/18

INST 457
POLGEN 224

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Председателството
До: Делегациите
Относно: Граждански консултации
– Съвместен доклад

Приложено на делегациите се изпраща съвместен доклад за гражданските консултации, изготвен от австрийското и предстоящото румънско председателство.

Въведение

На неформалната си среща на 23 февруари 2018 г. европейските държавни и правителствени ръководители обсъдиха представената от френския президент инициатива за започване на общоевропейски процес на граждански консултации. Предложената инициатива имаше за цел да насърчи участието на гражданите и да допринесе за дебата относно бъдещето на Европа. Държавите членки се съгласиха да участват доброволно в този процес и да проведат консултациите съгласно своите национални условия и практики.

Целта на гражданските консултации беше да се привлекат за участие значителен брой европейски граждани и да се определят техните главни тревоги, надежди и очаквания, които да послужат за основа на разискванията на държавните и правителствените ръководители и да им помогнат да определят приоритетите за действията на ЕС през следващите години. Процесът на консултации беше замислен като средство за идентифициране на опасенията и събиране на идеи.

В държавите членки има дългогодишна традиция за използване на диалога с гражданите като начин да се гарантира и засили участието на обществеността в политическия процес. Ангажиментът, поет от държавите членки, е първото по рода си договорено колективно и координирано усилие за провеждане на едновременни консултации с гражданите от цяла Европа, както и уникален принос за текущия процес на размисъл за бъдещето на Европа.

Съвместният доклад, заедно с различните национални доклади и приноса на другите европейски институции, може да даде полезен принос за дебата, предхождащ неформалната среща на държавните и правителствените ръководители на 9 май 2019 г. в Сибиу, както и за новата стратегическа програма за периода 2019 – 2024 г.

Методология и участие

Държавите членки одобриха съвместна рамка, включваща предложен график и общи принципи за консултациите. Беше прието консултациите да бъдат приобщаващи и безпристрастни, да спазват принципите на прозрачност, политически плурализъм и справедливост, както и да бъдат отворени за всички граждани. Гражданските консултации се проведоха основно между април и ноември 2018 г. с цел, наред с другото, представяне на обобщаващ доклад на държавните и правителствените ръководители на заседанието на Европейския съвет.

Конкретната методология, която да бъде използвана за консултациите, беше оставена на преценката на държавите членки. Държавите членки се споразумяха от самото начало да структурират процеса според своите собствени национални практики, специфични особености и традиции. Това беше значително съгласувано усилие от гледна точка на логистика, подготовка и координация, като държавите членки се допитаха до гражданите по най-различен начин: чрез традиционни срещи в кметства, конференции, мащабни обществени прояви, интерактивни дебати и онлайн инструменти. При повечето събития бяха използвани нови технологии и социални медии, включително излъчване на живо, онлайн въпросници, цифрови платформи и краудсорсинг.

Процесите в отделните държави членки се различаваха по отношение на участието на правителството и броя на събитията и участниците. Единствената неизменна величина беше, че всички консултации бяха съсредоточени върху задълбочените дискусии и взаимодействието с обществеността. В много от събитията беше насърчено участието на различни заинтересовани страни от целия политически спектър, гражданското общество, научните среди, медиите и стопанския сектор.

Като цяло консултациите включваха различни представители на обществеността и бяха насочени към гарантиране на равенството между половете, всеобхватността и представителството на почти всички групи от населението. Освен това много държави членки се опитаха да привлекат към участие гражданите на цялата своя територия, включително в отдалечените райони, и да достигнат до онези от тях, които обикновено не участват в дебати по въпроси, свързани с ЕС. Някои държави членки организираха прояви, насочени към по-младите поколения, включително дебати в училищата и университетите.

Повечето държави членки използваша два типа подход: общи дебати по бъдещето на Европа и тематични консултации по теми от актуален национален или европейски интерес.

Въпреки че гражданските консултации не са научно средство за определяне на общественото мнение (вж. проучвания на общественото мнение), те бяха по-широкообхватни от гледна точка на участието в сравнение с проучвания като „Стандартен Евробарометър“. Данните сочат, че в ЕС са били организирани около 1 700 прояви.

Освен тези, организирани от държавите членки, Европейската комисия, Европейският парламент, Комитетът на регионите и Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) също проведоха консултации и дискусии с гражданите относно бъдещето на Европа. Европейската комисия проведе онлайн консултация, включваща въпросник въз основа на резултатите от граждански панел. Някои от въпросите ще бъдат включени в ново специално проучване на Евробарометър за бъдещето на Европа. По молба на председателя на Европейския съвет през последните две години Комитетът на регионите организира голям брой прояви в различни райони на Европа, а ЕИСК насърчи участието на ключови заинтересовани страни от гражданското общество в диалозите за бъдещето на Европа. Европейският парламент бе домакин на първия по рода си младежки парламент.

Настоящият доклад няма претенции за представителност по отношение на общественото мнение сред всички граждани на ЕС, нито пък за отразяване на цялото многообразие от мнения, изразени на толкова много събития. Той обаче предлага полезна информация за вижданията на гражданите по въпросите, свързани с ЕС, и подчертава колко важно е гражданското общество да участва в дебата за бъдещето на ЕС. Той има за цел да направи преглед на основните изводи и на повечето общи послания, съдържащи се в националните доклади за консултациите в различните държави членки.

Основни констатации

Консултациите с гражданите в различните държави членки показват, че въпреки предизвикателствата, пред които е изправен, ЕС се възприема положително от повечето участници. По-специално, в някои държави членки гражданите съзнават стойността на членството на страната им в ЕС и произтичащите от това ползи. Много от участниците обаче посочват също липсата на ясна визия и лидерство като нещо, което дърпа ЕС назад и поражда призови за реформи.

Брекзит се споменава само в няколко държави. Там, където се говори за него, той се посочва като значително безпокойство, но и като нещо, което е укрепило чувството на останалите 27 за сплотеност и разбирането от страна на гражданите за значението на ЕС и стойността на членството.

Миграцията, екологичните предизвикателства и образованието са сред най-често срещаните теми в много държави. Гражданите изразяват безпокойство – и очаквания – в следните области:

1 – Съюз, който е безопасен и сигурен

Миграцията се посочва в много доклади като една от основните тревоги на гражданите на ЕС. На нея систематично се гледа като основен приоритет в почти всички държави членки. В няколко държави членки най-вече незаконната миграция се изтъква като основно предизвикателство за Европа. Смята се, че тя изисква спешни действия от страна на ЕС и се разглежда като оказваща пряко въздействие върху живота на гражданите. В дебатите по тази тема често се чуват искания за по-добра **защита на външните граници на ЕС**. Същевременно гражданите в много държави отчитат и хуманитарните задължения за ЕС. Често споменавани в държавите членки са **общата политика на ЕС в областта на убежището**, механизмите за разпределение, както и солидарността и отговорността. Освен това, въпреки че някои граждани са доволни от настоящата интеграция на мигрантите, други считат, че е необходимо спешно да бъде направено повече в това отношение.

Чести са призивите ЕС да направи повече за **пресичане на незаконните миграционни потоци**. Гражданите в много държави членки смятат, че ЕС може да направи повече за намаляване на незаконната миграция чрез преодоляване на първопричините и подобряване на сигурността, условията на живот и просперитета в страните на произход, например чрез помощ за развитие, търговия и инвестиции, като същевременно се постави силен акцент върху подкрепата за икономическия растеж на африканския континент. Те биха желали ЕС да установи по-добро сътрудничество с държавите на произход и транзитно преминаване, за да се улесни връщането. Те смятат, че ЕС следва също така да укрепи способността си за реакция при кризи и да участва в рамките на ефективен многостранен подход за справяне с този проблем.

И накрая, според повечето участници **организираната престъпност, тероризмът, радикализацията, корупцията** и свързаните с тях заплахи са въпроси, които – поради трансграничния си характер – следва да се разглеждат по-решително на равнище ЕС. Гражданите искат повече сътрудничество в областта на **киберсигурността и защитата на данните**, като много от тях изразяват загриженост във връзка с **дезинформацията** и изтъкват значението на медийната грамотност сред широката общественост в това отношение.

2 – Съюз на сближаването и конкурентоспособността

В някои държави членки гражданите изтъкват значението на **единния пазар** и неговата добавена стойност за осигуряването на икономически растеж в Европа. Това често е съчетано с искания за неговото окончателно изграждане, по-специално в областта на услугите и цифровия пазар. Гражданите подчертават необходимостта ЕС да насърчава на континента **модел за устойчив растеж**. Някои призовават за задълбочаване на **Икономическия и паричен съюз**. В някои страни въпросите за еврото и бъдещото членство в **еврозоната** се посочват както в положителен, така и в отрицателен план, и често се обвързват с необходимостта да се положат повече усилия за предотвратяването на бъдещи кризи.

Освен това гражданите посочват необходимостта ЕС да не изостава от технологичното развитие. Някои изразяват желание за по-широко използване на мерки за **електронно управление** и за разработване на **интелигентни общности** като средство за укрепване на социално-икономическия двигател на ЕС. В настоящия контекст на нова **цифрова революция** консултациите показват и осъзнатата необходимост от насърчаване на цифровата грамотност и стимулиране на цифровите иновации. Налице е ясен призив за солидни и интелигентни инвестиции в научните изследвания в тази област. **Изкуственият интелект** например често се споменава като сектор, в който ЕС следва да играе водеща роля. Сред много граждани е широко разпространен страхът от изоставане на ЕС или от това той да прави твърде малко в областта на **научните изследвания**, технологичното развитие, **иновациите** и цифровизацията.

Стимулирането и **подпомагането на малките и средните предприятия** също се разглежда като ключов фактор за превръщането на Европа в по-добро място за активно **предприемачество**, като по този начин се укрепва **конкурентоспособността** на ЕС. Въпреки че конкурентоспособността се разглежда като важна за насърчаване на напредъка и растежа, гражданите в някои държави членки са също така критично настроени към различаващите се стандарти и качество на продуктите в ЕС. Затова призивите за укрепване на конкурентоспособността се съчетават от друга страна с искания за **икономическа и социална конвергенция** и насърчаване на териториалното **сближаване**.

Мненията във връзка с **данъчното облагане** са смесени. Някои граждани смятат, че има нужда от законодателни инициативи в областта на данъчното облагане, като например облагане на цифровия сектор или дори хармонизиране на данъчните политики. Обратно, има и призови за това данъците да останат в рамките на националната компетентност.

Често срещаща се тема в консултациите е и тази за бюджетните ресурси в контекста на следващата **многогодишна финансова рамка** като средство, което да гарантира, че ЕС е на висотата на очакванията. По отношение на разпределението на ресурсите има различни мнения, включително смесени чувства по отношение на потенциалните бюджетни съкращения в областта на общата селскостопанска политика и кохезионната политика. Гражданите в много държави членки призовават за балансиран бюджет на ЕС с ясна добавена стойност за хората.

3 – Съюз, който опазва околната среда и насърчава устойчивостта

Сред основните характеристики на консултациите в повечето държави членки могат да бъдат посочени призивът на гражданите за засилване на ролята на ЕС в политиката в областта на околната среда, както и съзнанието за неотложна необходимост от по-силен ангажимент за **защита на околната среда и климата**. Предложенията включват работа за по-всеобхватно и по-строго **законодателство** на ЕС в тази област, по-силна намеса в контрола върху **прилагането** от страна на държавите членки на свързаното с това законодателство на ЕС и предлагане на повече инициативи в сферата на екологията. Участниците изрично споменават, наред с другото, намаляването на емисиите на парникови газове и на токсични и замърсяващи околната среда вещества, мерките за по-добро рециклиране и подобряването на хуманното отношение към животните. В някои държави членки гражданите смятат, че в следващата многогодишна финансова рамка (МФР) трябва да бъде предвиден по-голям дял средства за **действия в областта на климата**.

Борбата с **изменението на климата/глобалното затопляне** се споменава многократно в почти всички държави членки, особено от по-младите хора, и **се възприема като едно от най-големите предизвикателства за ЕС**. В някои случаи изискванията на Европейския съюз за опазване на климата се разглеждат като противовес на националната политика. Изменението на климата се възприема като засягащо различни области на политиката: не само производството на енергия и транспорта, но също селското стопанство и храните, както и нашите хранителни навици. В по-общ план гражданите изтъкват необходимостта от **устойчиво потребление**.

Устойчивостта много често се посочва като проблем, включително идеята, че иновациите следва да се оценяват от гледна точка на стойността им в дългосрочен план за гражданите. Докато някои предложения се отнасят до това да се обърне по-голямо внимание на екологичните и социалните критерии при регулирането, други участници смятат, че теми като местното производство на храни, кръговата икономика и ограничаване използването на нови суровинни материали имат нужда от усилия на европейско ниво.

Гражданите в някои държави членки се спират и на значимостта за **селскостопанската политика** на целите за устойчиво развитие. Въпреки че са изразени някои опасения във връзка с въздействието на съвременното земеделие върху околната среда, налице са и призови за по-голяма защита на селските райони и за съгласувани усилия за преодоляване на разликите между градовете и селата.

В някои случаи обсъжданията разкриват усещане за недостатъчна осведоменост относно политиките на ЕС в областта на околната среда и липсата на практически стимули за насърчаване на хората към по-екологосъобразен начин на живот, като гражданите в някои държави членки обръщат особено внимание на необходимостта от стимули за насърчаване на **прехода към енергия от възобновяеми източници**. Това е свързано с искане в някои държави членки на повече ангажираност и дебат за това как програмата за действия в областта на климата влияе върху ежедневието на хората.

Въпреки че съществуващата трансгранична инфраструктура в областта на **електроснабдяването и мобилността** често се споменава като положително постижение на ЕС, участниците в някои държави също виждат специална необходимост от разработване на обща европейска стратегия за мобилност. Някои граждани подчертават необходимостта Европа да предприеме действия за решаване на проблема с бъдещето на енергийните доставки в области като постепенното прекратяване на производството на електроенергия чрез изгаряне на въглища.

Необходимостта от засилване на **ролята на ЕС в световен мащаб** в областта на околната среда също се подчертава като важна цел в настоящия променящ се и изпълнен с предизвикателства международен контекст. Много от участниците искат Европейският съюз да бъде световен лидер в програмата за устойчивост и в борбата с изменението на климата.

4 — Съюз на благосъстоянието и възможностите

Социалната закрила също е едно от големите притеснения на гражданите. Въпреки това съществуват разногласия относно степента, в която ЕС следва да бъде активен в тази област. Участниците в няколко държави членки държат много на националните си системи за социална сигурност. Много от тях обаче искат ЕС да играе по-голяма роля в борбата с бедността, социалното изключване, безработицата, дискриминацията, заплахите за правата на работниците, ограничения достъп до услуги, както и проблемите, произтичащи от социалните и технологичните промени, включително необходимостта от преодоляване на **цифровото разделение**. Усещането за липса на — и дори заплахата за — **социалното сближаване и сближаването на жизнения стандарт** между и в рамките на държавите членки също е чест повод за загриженост от страна на гражданите.

Конкретни предложения — Гражданите на ЕС дадоха голям брой много разнообразни идеи и предложения за този дебат за бъдещето на Европа. Ето няколко примера от различни държави членки и тематични области:

— обединена система в ЕС за заплащане на депозит за опаковките, за да намалят отпадъците от опаковки; и задължителна система за рециклиране на бутилките от полиетилентерефталат (PET) в целия ЕС

— индекс за брутно европейско благосъстояние

— учебна програма по въпросите на европейското гражданство в рамките на гражданското образование във всички образователни системи в ЕС

— интернет платформите следва да предлагат едно и също качество на услугите в различните държави — членки на ЕС

— европейски официален празник в Деня на Европа

Изразен е ясен призив за повече и по-добри **работни места**. Гражданите в някои държави призовават за координиране на правилата на **пазара на труда**, включително достъпа и мобилността. Много граждани поставят специален акцент върху по-младото поколение и страха от изтичане на мозъци, улеснено от свободното движение на хора, което парадоксално се възприема от много граждани като една от най-важните ползи от членството в ЕС. **Бъдещето на труда** и как то ще ги засегне е важна тема за гражданите, както и **равенството между половете**. Много хора настояват, че е необходимо да се обърне внимание на разликата в заплащането на жените и мъжете и на пречките, с които жените все още се сблъскват при навлизането на пазара на труда. Участниците често свързват общите демографски процеси и застаряването на населението, по-специално с въпросите на пазара на труда и **здравното обслужване**. Като цяло се смята, че ЕС прави твърде малко по отношение разрешаването на здравните проблеми и социалните и икономическите неравенства.

Гражданите също силно настояват за повече действия на равнище ЕС в областта на **образованието**. Исканията засягат главно развитието на нови умения в съответствие с изискванията на пазара на труда, повишаването на образователната мобилност, взаимното признаване на дипломите и професионалните и техническите квалификации, както и увеличаването на инвестициите в наука и научни изследвания и в ученето през целия живот. „Еразъм+“ обикновено се посочва като един от най-големите успехи на ЕС, които следва да бъдат допълнително укрепени. Според много от участниците изучаването на други европейски езици следва да се насърчава.

5 — Съюз, който е силен на световната сцена

Въпреки че това не е най-значимата тема, ЕС като цяло се разглежда като **сила за добруването на света**, като гражданите подчертават нормативната мощ на Съюза в отношенията му с трети държави. Според тях ЕС успешно използва партньорския натиск — силата на примера — за да разпространява своите ценности, по-специално тези на демокрацията и правата на човека, отвъд своите граници. Често се отправя призив външната дейност на ЕС в отношенията му с трети държави да бъде основана на ценностите; счита се, че това е както глобална отговорност, така и морален императив. Този призив често е свързан с желанието ЕС да стане световен лидер в някои сектори, особено в областта на опазването на околната среда.

Сред гражданите е налице консенсус, че е необходим по-силен ангажимент от страна на ЕС по световните въпроси и **повече единство** по отношение на външната политика, за да се защитят неговите интереси и ценности, и най-важното — за защита на неговите граждани. ЕС често се възприема от участниците като твърде слаб, без достатъчно влияние на световната сцена и понякога неспособен да се справи с кризите, протичащи в неговото стратегическо съседство. Смята се, че на външната дейност на ЕС **липсва ефективност и надеждност**, и има призови за укрепване на общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС). Гражданите подчертават необходимостта да се **говори с един глас**, особено в контекста на отношенията на ЕС с други големи сили (САЩ, Китай и Русия). Акцентът тук е върху политиката на отбрана, разширяването и търговията.

Много граждани считат, че ЕС следва да не зависи от други участници за своята собствена **сигурност и отбрана**. Въпреки това мнозина считат, че всеки подход на ЕС следва да допълва НАТО, а не да го заменя. Мненията варират от просто подобряване на координацията и интеграцията на националните граждански и военни способности до повтарящ се призив за обща отбранителна политика със собствен капацитет. Някои граждани биха желали също така по-широк обществен диалог по инициативите в областта на сигурността, като например постоянното структурирано сътрудничество (ПСС).

Гражданите поставят ценностите и в центъра на политиките на ЕС за **съседство и разширяване**. Те искат в ЕС да могат да членуват само страни, които се придържат към ценностите и нормите на ЕС и към принципите на демокрацията. Въпреки това има известно несъгласие по отношение на графика. Докато някои хора ясно се застъпват за разширяването към Западните Балкани, повечето подчертават, че ЕС трябва първо да консолидира настоящия си статут, преди да може да се стигне до каквото и да било по-нататъшно разширяване. Като цяло обаче гражданите виждат силна европейска перспектива за Западните Балкани и в по-малка степен, в някои държави членки, и за няколко държави от източното съседство.

Търговските отношения на ЕС като цяло се възприемат като положителни, но съществуват и опасения по отношение на социалните и екологичните стандарти в споразуменията за свободна търговия с трети държави, което отново подчертава желанието на европейските граждани ЕС да действа въз основа на своите общи ценности. Някои граждани също така призовават ЕС да използва икономическото си влияние в още по-голяма степен, за да упражнява своята глобална сила.

Разделението между държавите членки е чест източник на безпокойство в няколко държави. Гражданите, особено от по-малките държави членки, изтъкват усещането за липса на истинско партньорство между малките и големите държави като проблематично. Те често считат, че интересите на най-големите участници са основната движеща сила на политиките на Съюза, въпреки че това схващане съвсем не е единодушно. Диалозите в няколко държави членки също сочат към усещане за **липса на справедливост и за наличието на двойни стандарти**, като се смята, че общите правила невинаги се прилагат по еднакъв за всички начин. Освен разделението между малки и големи държави често посочвано разделение е и това между „старите“ и „новите“ държави членки, както и разделенията по географски признак. В отговор на това призивите за по-голямо **сближаване и солидарност** са чести.

Въпреки наличието на разделения ЕС продължава да бъде признаван от мнозинството свои граждани като **сила за добруване** и като общност, обвързана от **обща ценности**. Естествено, има различни схващания. Правата на човека, принципите на правовата държава, мирът и демокрацията са сред най-често посочваните ценности. Ролята на ЕС за гарантиране на **мира** на континента привлича специално внимание. При дискусиите с гражданите обаче излизат наяве също и недостатъците на ЕС като общност на ценности, и по-специално разминаването между реториката на Съюза и неговите действия. Това често поражда призови за по-решителни действия за преодоляване на това разминаване.

За да се засили чувството на сплотеност, в някои държави членки понякога се чуват призови за увеличаване на усилията за насърчаване на развитието на **обща „европейска идентичност“**, която днес, според много граждани, продължава да бъде все още по-скоро стремеж, отколкото реалност. Мобилността и обменът, по-специално за младите хора, се считат за ключов фактор за успеха на този процес.

Въпреки че се смята, че ангажиментът към общите ценности е в основата на ЕС като общност, **разнообразието** сред държавите членки също се разглежда като голямо предимство на Съюза. Според много участници европейската идентичност следва да съществува наред с националната идентичност, а не да я замества. Също така множество граждани подчертават необходимостта от зачитане на различните национални култури. Настояването в много държави членки върху необходимостта от зачитане на **националните и културните различия** често води до размисъл по въпроси, свързани с институциите. Противно на общото убеждение, което предполага липса на интерес от страна на гражданите по тези въпроси, въпросът за съответните **компетентности** изглежда от доста голямо значение за много от тях.

В съответствие с принципа на **субсидиарност** мнозинството от европейските граждани очакват ЕС да се съсредоточи върху области, в които може да внесе **добавена стойност**. Правилното разделение на компетентностите между националното и европейското равнище често се изтъква като ключово за успеха на европейския проект. В това отношение разширяването на обхвата на задачите към области, в които държавите членки могат да постигнат по-добри резултати, се счита за потенциално вредно за възприемането на ЕС от гражданите, тъй като така се задълбочават разминаванията между очакванията и възможностите. Мненията естествено се различават, що се отнася до предпочитаното разпределение на правомощията, но е налице широко разпространено мнение, че настоящата ситуация може да бъде подобрена. При все това съществува известно объркване по отношение на съответните правомощия на държавите членки и ЕС, което отчасти допринася за обяснението за често посочваното общо **недоверие** към институциите на ЕС. Това се подхранва и от усещането за **липса на прозрачност**, като често се споменава **демократичният дефицит**, и усещането за **прекомерна бюрокрация**, което често е свързано с трудности при достъпа до фондовете на ЕС.

Заклучителни бележки

Гражданското общество приветства консултациите с гражданите, като многократно бе изразена висока оценка за това проучване на мненията на гражданите. В този смисъл, тази инициатива допринася по естествен начин за удовлетворяването на общото искане за поемане на ангажимент от страна на и с гражданското общество, което се споменава редовно в диалозите.

Диалогът изглежда особено важен с оглед на желанието, — също така последователно изтъквано от гражданите по време на консултациите — за по-добро разбиране на начина, по който функционира ЕС, и на значението на членството в ЕС. Бяха изслушани множество призови за увеличаване на усилията за насърчаване на по-добро образование относно ЕС. Според много граждани това следва да се осъществява чрез специални инициативи, но и чрез опростяване на езика, използван от ЕС при комуникацията с гражданите. Прекалено неясният и бюрократичен език често се откроява като основна пречка пред взаимодействието на институциите на ЕС с гражданите.

Успехът на диалозите, организирани в различните държави членки, се отразява и в призивите за трайна ангажираност. Насърчаването на действия и дебати по свързаните с ЕС въпроси на местно равнище се възприема като особено важно от гражданите. Всъщност инициативата за консултации с гражданите е подобна на други практики, вече добре установени в няколко държави членки, които имат за цел да насърчат диалога за ЕС на местно равнище.

С оглед на горните съображения настоящият доклад представлява опит за отразяване на процес, който е разнообразен както по форма, така и по съдържание. Той няма за цел да представлява окончателно обобщение на ангажираността с гражданите на национално равнище, която ще продължи да съществува под различни форми. По-скоро той следва да се разбира като принос към продължаващите усилия за по-силно ангажиране на гражданското общество, с оглед да се осигури информация за дискусиите на лидерите относно бъдещето на Европа и определянето на следващата стратегическа програма.